

הניחא לאביי דאמר חייב –

It is understandable according to *Abaye* who maintains he is liable

OVERVIEW

The גמרא establishes the ברייתא, which states (in the סיפא) that חומר בשאר מצות ע"ז. The גמרא asked if he worshipped the ע"ז because of אהבה ויראה it will be understood according to אביי who maintains that if one is עובד ע"ז מאהבה ומיראה (however it will be difficult according to רבא who maintains he is פטור). Our תוספות qualifies the 'הניחא' according to אביי.

פירוש¹ הניחא לאביי בהא דמשכחת גבי עבודה זרה שגג בלא מתכוין -

The explanation of the 'הניחא' is; according to אביי, it is [at least] understood that we can find a case by ע"ז of מתכוין where he is חייב, which we cannot find according to רבא -

אבל מכל מקום גם לאביי לא מיתוקמא ברייתא שפיר בהכי -

But nevertheless even according to אביי, the ברייתא will not be properly understood in this manner (that he served the ע"ז מאהבה ומיראה) -

דהא אם חלל שבת מאהבה ומיראה² נמי חייב³ -

- חייב because of אהבה ויראה he will also be חייב שבת

ולהכי איצטריך בסמוך לאוקמא אליבא דאביי שגג בלא מתכוין היכי דמי דסבור רוק הוא ובלעו:

So therefore⁴ shortly⁵ in the גמרא it was necessary to establish the ברייתא according to אביי that how is the case of מתכוין; when he thought that the liquefied חלב which is in his mouth, is spit, so he swallowed it; therefore בשאר מצות נתכוין להגביה את שבת (where he is חייב) but on שבת (since (ובעירות) חייב) he is חייב (חלב) (read חלב)

¹ The word 'פירוש' is used by תוספות to indicate that the meaning of the גמרא is not to be taken at face value. Here too תוספות is negating that the הניחא לאביי does not mean that according to אביי the ברייתא is completely understood, but rather the 'הניחא' is to be understood in a more limited manner.

² We do not take into account the reason why he did the מלאכה; if it was a מלאכת מחשבת he is חייב regardless that he did it מאהבה ומיראה. See 'Thinking it over'.

³ The ברייתא however stated that by מתכוין שגג בלא מתכוין he is only חייב בשאר מצות (read ע"ז), but on שבת he is פטור. However if we are discussing מאהבה ומיראה there is no difference between ע"ז and שבת; he is חייב in both cases.

⁴ תוספות is proving his point that even according to אביי the ברייתא is not coherent (since on שבת he is also חייב if he did a מאהבה ומיראה (מלאכה מאהבה ומיראה). תוספות is saying, if you will argue and maintain that the ברייתא is totally understood according to אביי (and somehow maintain that one is פטור for doing a מלאכה on שבת מאהבה ומיראה [or some other explanation]), why does the גמרא (on עג,א) offer a new explanation how אביי interprets the ברייתא, when we have already explained it (in a case of מאהבה ומיראה). This proves that the 'הניחא' is not a total vindication of אביי, just merely that we can at least understand why (ע"ז) בשאר מצות חייב according to אביי.

⁵ עג,א.

(מתעסק for he is פטור, he is התלוש וחתך את המחובר).

SUMMARY

[Even] according to אביי, only חייב מצות (ע"ז) בשאר מצות is understood (if it was done משא"כ בשבת פטור), but not the conclusion of (מאהבה ומיראה).

THINKING IT OVER

1. תוספות maintains that we cannot establish the ברייתא like אביי, for if someone is ברייתא he is מחלל שבת מאהבה או מיראה.⁶ However it is possible to establish the ברייתא like אביי in a case where the יראה was because of a threat of נפשות. In that case if he served ע"ז because of מות יראת, he is still חייב, because (אביי maintains that) by מלאכה if he does שבת; however by ע"ז the rule is יעבור ואל יהרג even if it is בצניעה; however by שבת if he does a מלאכה because of נפש he is פטור. What is תוספות problem?!

2. Why is תוספות certain that if one does a מיראה (מאהבה או) that he is מלאכה בשבת (מאהבה או) מלאכה (someone will hurt him), it should be חייב. Perhaps if one does a מיראה (מאהבה או) מלאכה, it should be considered a צריכה לגופה,⁸ and he is פטור (according to ר' שמעון)?!

---

⁶ See footnote # 2.

⁷ See מהר"ם.

⁸ He is not doing the מלאכה because he needs it; rather he is doing it in order not to be hurt!

⁹ See מהר"ם שי"ק and פני יהושע.